

งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายคุสิต บุณยากร

002726

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2518

I 15b02345

THE EDUCATIONAL ADMINISTRATIVE TASKS OF MUNICIPAL
ELEMENTARY SCHOOLS IN THAILAND
NORTH EASTERN REGION

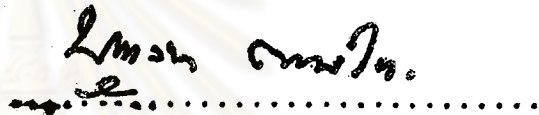
Mr. Dusit Boonyakorn

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1975

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาเอก

อธิการบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ประธานกรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สาร

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชื่อ

นายคุสิต บุญยากร

แผนกวิชา

บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา

2517

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของการบริหารภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษางานบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน งานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงิน บริการ และอื่นๆในประเภทเดียวกัน
3. เพื่อทราบปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบบริหารภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และงานบริหารการศึกษาที่ 5 ประเภทในโรงเรียนดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารจำนวน 62 คน กลุ่มนักวิชาการจำนวน 205 คน และกลุ่มประชาชนจำนวน 115 คน การรวบรวมข้อมูล ใช้การค้นคว้าจากเอกสารต่างๆทางราชการ ใช้แบบสอบถามบันทึกข้อมูลการสังเกตและสัมภาษณ์ตามเกณฑ์

มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการหาการอย่ละจากคำตอบแต่ละข้อ และ
ทดสอบไค-สแควร์

สรุปผลการวิจัย

1. โครงสร้างระบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยึดหลักการจัดโรงเรียนแบบสายการบังคับบัญชา(Hierarchy)
โดยมีโครงสร้างเป็นสายบังคับบัญชาสายเดียว (The line form of structure) แต่
ยังไม่ได้มีการปฏิบัติที่ถูกต้อง น่าจะมีการประสานงานให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วย
งานย่อยภายในโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น

2. การปฏิบัติงานบริหารการศึกษาของผู้บริหารและนักวิชาการในด้านธุรการ
การเงิน มีมากเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนงานด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน
และความสัมพันธ์กับชุมชน ทั้ง 2 ฝ่ายปฏิบัติงานยังอยู่ในเกณฑ์น้อย แต่ในทางตรงกันข้าม
ประชาชนได้ให้ความสนใจกับโรงเรียนในด้านบุคลากรมากที่สุด และมีความเห็นว่า โรง
เรียนยังให้ความสนใจกับชุมชนน้อยเกินไป

3. การแสดงความคิดเห็นของผู้บริหารทั้ง 3 ประเภท และนักวิชาการทั้ง 2
ประเภท ในงานบริหารการศึกษาส่วนมากจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน มีอยู่เพียงงาน
ธุรการและการเงินเท่านั้นที่ทั้งผู้บริหาร นักวิชาการ แต่ละประเภทมีความคิดเห็นเหมือนกัน

2

Thesis Title The Educational Administrative Tasks of Municipal
Elementary Schools in Thailand North Eastern Region

Name Mr. Dusit Boonyakorn

Department Educational Administration

Academic Year 1974

ABSTRACT

The objective of the research

1. To study the educational administrative structure of the municipal elementary school in the north eastern region of Thailand.

2. To study the educational administrative tasks in the municipal elementary school in the north eastern region of Thailand.

Especially, the school community relations, the academic administration, the personnel administration, the pupil personnel, the school business, finance and services and others tasks.

3. To know the problems about the administrative structure of municipal elementary school in the north eastern region of Thailand and the five educational administrative tasks in this kind of schools.

How to make the research.

Questionnaires were administered to 62 administrators, 205 teachers and supervisors and also 115 people . Besides, studying many reports, and an observation and interview were also used in order to analyze the data .

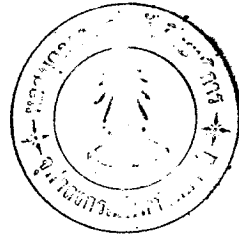
The research conclusion

1. It was found that the administrative structure in the municipal elementary school in the north eastern region of Thailand continues the performance by using the hierarchy system which there is only one line form of structure. However, it was not correctly performed, there should be the development of sound coordinating and relations among the personnel of different units within the schools by means of democratic approach.

2. The administrators', teachers and supervisors' performances in educational administrative tasks were concentrated on the school finance firstly. The personnel and the school community relations were less. On the other hand, people were interested in the personnel administration most, and thought that the school community relations was not important .

3. The idea of the three kinds of administrators and the two kinds of teachers and supervisors in educational administration were different. Only the school business and finance were the same .

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือ และ
ให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจากหลายท่าน คือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สาธร อาจารย์นพพงษ์ บุญจิตราคุศลย์ และ
อาจารย์ ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์ ได้ให้คำปรึกษา เสนอแนะ ให้ความรู้ทางด้านการวิจัย
และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยดีตลอดมาตั้งแต่เริ่มแรก จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ
บริบูรณ์

คุณดำรง สุนทรศารทูล รองอธิบดีกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้กรุณา
ให้ความสะดวกเป็นอย่างมากในการติดต่อขอหนังสือนำตัวไปยังจังหวัดต่างๆ ทั้งได้ช่วยเหลือให้
คำแนะนำ และความคิดเห็นเสนอแนะ ตลอดจนได้ให้อเอกสารต่างๆที่มีข้อมูลมีคุณค่ายิ่งต่อการ
ค้นคว้าวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กรุณาให้ทุนในการทำวิจัยครั้งนี้
ผู้บริหารการศึกษาในจังหวัด อำเภอกะรุใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ ในกลุ่มตัวอย่าง
ที่สังกัดอยู่ และครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้
อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการขอเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจน
ให้การให้โคพบและสัมภาษณ์อย่างเต็มใจและเป็นกันเอง

นอกจากนี้ อาจารย์แผนกวิชาบริหารการศึกษา เพื่อนิสิตปริญญาโทปีที่ 2 แผนกวิชา
บริหารการศึกษา ที่ให้คำแนะนำและการวิจารณ์การดำเนินการวิจัยในคานต่างๆ และคุณ
กุสิตสม บุญชาพันธุ์ คุณแซมซ้อย สนธิเดช ที่ได้ช่วยเหลือในคานต่างๆ และคานการพิมพ์จน
สำเร็จเป็นรูปเล่มโดยเรียบร้อย

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับจากทุกท่านที่กล่าวนามมาข้างต้น จึงขอขอบ
พระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

กุสิต บุญชากร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ญ
รายการรูปภาพประกอบ	ล
บท	
1 บทนำ	1
ภูมิหลังของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	10
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	10
ขอบเขตของการวิจัย	10
ผลที่คาดว่าจะได้จากการวิจัย	11
นิยามของคำต่างๆสำหรับการวิจัย	11
ลำดับชั้นของการเสนอข้อมูล	14
2 ผลงานด้านการเรียนและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง	15
ความเป็นมาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล	15
บทบาทหน้าที่และความมุ่งหมายของการประถมศึกษา	16
งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา	21
งานบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	23
งานบริหารทางคานวิชาการ	26
การบริหารงานบุคคล	31
งานบริหารคานกิจการนักเรียน อุดมการณ์และการเงิน	36

	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล 38
	ประชากรและตัวอย่าง 38
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 42
	การสร้างแบบสอบถาม 42
	การลองทดสอบแบบสอบถาม 44
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 45
	แบบสอบถามที่ไต่ระดับขึ้น 45
	การเสนอแนะและการวิเคราะห์ข้อมูล 46
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 49
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ 139
	ผลการวิจัย 141
	อภิปราย 143
	ขอเสนอแนะ 150
	บรรณานุกรม 156
	ภาคผนวก 161
	ประวัติการศึกษา 214

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนโรงเรียน ครู นักเรียนในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำแนกตามสังกัด	9
2	แสดงโรงเรียน อำเภอ จังหวัด ระดับชั้น ขนาดของโรงเรียน และจำนวนครูของกลุ่มตัวอย่าง	40
3	แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของผู้บริหาร นักวิชาการ และ ประชาชน แยกตามจังหวัดต่าง ๆ	41
4	แสดงจำนวนข้อที่อยู่ในแบบสอบถาม	44
5	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	74
6	กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่แบ่งตามลักษณะเพศ	53
7	จำนวนผู้บริหาร นักวิชาการ และประชาชนจำแนกตามอายุ	54
8	จำนวนผู้บริหารและนักวิชาการจำแนกตามอายุราชการ	55
9	ผู้บริหารและนักวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง ที่ปฏิบัติงานอยู่	56
10	วุฒิทางการศึกษาของผู้บริหารและนักวิชาการ	57
11	แสดงจำนวนประชาชนแยกตามอาชีพต่าง ๆ ที่ตอบแบบสอบถาม	58
12	แสดงงานบริหารการศึกษาด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ประถมศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหาร	60
13	แสดงงานบริหารการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหาร	64

14	แสดงงานบริหารการศึกษาด้านบุคลากรของโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหาร	69
15	แสดงงานบริหารการศึกษาด้านกิจการนักเรียนของโรงเรียน ประถมศึกษาตามความเห็นของผู้บริหาร	74
16	แสดงงานบริหารการศึกษาด้านธุรการและการเงินของโรงเรียน ประถมศึกษาตามความเห็นของผู้บริหาร	78
17	แสดงงานบริหารการศึกษาด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ประถมศึกษาตามความเห็นของนักวิชาการ	82
18	แสดงงานบริหารการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนประถม ศึกษาตามความเห็นของนักวิชาการ	86
19	แสดงงานบริหารการศึกษาด้านบุคลากรของโรงเรียนประถม ศึกษาตามความเห็นของนักวิชาการ	93
20	แสดงงานบริหารการศึกษาด้านกิจการนักเรียนของโรงเรียน ประถมศึกษาตามความเห็นของนักวิชาการ	95
21	แสดงงานบริหารการศึกษาด้านธุรการและการเงินของโรงเรียน ประถมศึกษาตามความเห็นของนักวิชาการ	102
22	แสดงงานบริหารการศึกษาด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ประถมศึกษาตามความเห็นของประชาชน	104
23	แสดงงานบริหารการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของประชาชน	109

24	แสดงงานบริหารการศึกษาค้นบุคลากรของโรงเรียนประถมศึกษาตามความเห็นของประชาชน	113
25	แสดงงานบริหารการศึกษาค้นกิจการนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษิตามความเห็นของประชาชน	115
26	แสดงงานบริหารการศึกษาค้นธุรการและการเงินของโรงเรียนประถมศึกษิตามความเห็นของประชาชน	119
27	แสดงการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้านของโรงเรียนประถมศึกษิตามความเห็นของกลุ่มผู้บริหาร	124
28	แสดงการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้านของโรงเรียนประถมศึกษิตามความเห็นของกลุ่มนักวิชาการ	128
29	งานบริหารการศึกษิตามทั้ง 5 ประเภท ตามความเห็นของผู้บริหารนักวิชาการ และประชาชน	132

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการรูปภาพประกอบ

รูปภาพที่

หน้า

- 1 แสดงแผนภูมิการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
เทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบัน 51
- 2 แผนภูมิแสดงองค์การบริหารโรงเรียนโดยยึดหลักทฤษฎี
ของการบริหารการศึกษา 152

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย